

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quod opus consummauit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

Ambrosius simili modo, Deum esse illum, cuius in cognitione vita aeterna ponitur. Non enim creaturae id continet. Theod. Heraclit. respondet patrem dici solum Deum *ὁ θεὸς τὸ ἀσπρόν*, quod sit ingenuus. Melior est responsio communis, Nazianz. Casarii, Basilii, Cyprian. Theophyl. Euthymii & aliorum. Patrem vocari solum Deum, non ut filius & Spiritus Sanctus excludantur, cum in essentia patris intime includantur, & ut Trinitati loquantur identificentur, sed ut à sanctissima Trinitate omnia idola, omnes dii gentium excludantur.

Optima est responsio Augustini. Ambrosii, Chrysostomi, verba sic coniungenda. Ut cognoscant te & quem misisti Iesum Christum solum verum Deum; illum etiam solum Deum. Nam vna est, & sola vtriusque Deitas. Chrysostomus similem locutionem adfert ex 1. Cor. 9. *An ego solus, & Barnabas non habemus hanc potestatem? Verba Augustini tract. 105. Ordo verborum est, ut te & quem misisti Iesum Christum, cognoscant, solum verum Deum, consequenter enim Spiritus intelligitur, quia Spiritus est patris & filii, tanquam caritas substantialis, & consubstantialis amborum, quoniam non duo dii Pater & filius, nec tres dii, Pater & filius & Spiritus Sanctus: sed ipsa vritas vnus, solus, verus Deus.*

§. 4. Ariani & Trinitati recentiores alia sophismata accumulunt. *Qui non misit filium, non est Deus, Trinitas non misit, non est ergo Deus. Qui non habet Christum mediatorem non est Deus. Trinitas non habet mediatorem, non est ergo Deus.*

Respondeo ad primum antecedens esse falsum. At solus Deus est, cuius filius est Christus, Respondeo: Solus exclusis diis falsis, non solus respectu personarum, quae sunt idem Deus, qui est Pater.

Alterius sophismatis occasionem dedit Caluinus & eius asseclae, qui Christum mediatorem secundum diuinitatem esse finxerunt. In orthodoxa sententia facile soluitur. Tota enim Trinitas habet mediatorem, Christum secundum humanitatem, quae adoratur, patitur pro humano genere, nec patrem solum colit, sed etiam filium. Quicquid vero creatura obsequii praestitit vni personae, id toti Trinitati exhibetur Hieronymus in cap. 4. Ephes. *Sicut existimant Ariani, Deus Pater est Deus solus; eadem consequentia solus erit Iesus Christus, & sic ne Pater erit Dominus, nec filius Deus, sed absit, ut non sit vel in dominatione Deitas, vel in Deitate dominatio. Vnus est Deus, & vnus est Dominus, quia patris & filii dominatio vna est diuinitas. Praeterea, & fides vna dicitur: Quia similiter in patrem, & filium, & Spiritum Sanctum credimus.*

Vbi enim vnus est Dominus, ad vnum obsequia deferuntur: quod etiam Augustinus l. 6. c. 9. de Trinitate exponit. Singulae enim personae sunt vnus solus verus Deus, & omnes simul. Ex Domini ergo testimonio inquit, & patrem vnum verum Deum dicimus, & filium vnum verum Deum, & Spiritum Sanctum vnum verum; simul & patrem, & filium, & Spiritum Sanctum, id est simul ipsam Trinitatem, non tres Deos, sed vnum verum Deum.

VERSUS 4.

Ego te clarificaui super terram: opus consummaui, quod dedisti mihi ut faciam:

QUESTIO I.

Quod opus consummaui?

§. I. **P**rimaria pars operis superesse videbatur. tota crucis ignominia, sed consummatum de Adami Conzen in Euang. Tom. II.

cit, vel de futuro locutus in praeterito, quod iam certo certius, & Breui absoluendum esset, ut Augustinus. Vel quod iam inchoasset ut Leontius, vel denique de praedicatione accipiendum est. Ut expositio sit verborum praecedentium; *Clarificaui nomen tuum super terram*; nam in caelo iam notum erat. *Opus inquit quod dedisti mihi.* Syrus addit: *אשר עשיתי לך ad operandum*, deinde relatiuum adiungit *אשר נתת לי* scilicet *absolui illud*. Christo enim vnicus erat scopus propositus in omnibus, & singulis actionibus, Deum clarificare. In quem omnes etiam homines nascuntur, adeo ut qui id sponte non faciunt, nec virtute; poena iuenda inuiti sint facturi. Quisque enim pensum sui operis à Deo accepti, cuius vel absolute beatus, vel neglectu futurus est miser, perficere debet.

Quidam apud Aretium de impletione, & abrogatione Mosiacarum caerimoniarum interpretati sunt: At primarius finis erat Dei clarificatio ex hominum redemptione, consequens erat, ut vmbra crederent, luci venienti, & figura cessarent veritate praesente.

§. 2. Inter haeticorum interpretes diffusissimus Rudolphus Gualteri, Christi verba ad confirmationem haereseos attripuit. [Christus opus à Deo datum consummauit, nullum est ergo opus Dei, nisi sit à Deo imperatum. Proinde peccatum est, quicquid obsequii Deo exhibetur, cuius mandatum non habetur in Scriptura.]

Respondeo. De scriptura nihil conuinci. Nam satis est verbo mandari. Nec scripto Christus Apostolis legationem mandauit: nec illi primis Christianis. Hoc ergo in medio relinquitur, tanquam manifeste falsum, cum Sectarii etiam diem dominicam celebrant nullo diplomate iussi. Nulla vero consequentia est: *Christus opus sibi datum absoluit. Nihil ergo faciendum est, nisi de mandato Domini.* Seruus cum mandata Domini exhausti, si aliquid faciat iniustus, non peccat. Malum est non obedire mandato, bonum tamen est benefacere sine mandato. Eius generis multae sunt caerimoniae, quas si mandatum Dei habere concedant Sectarii, se ipsos non obseruando condemnent, necesse est. Si vero absque mandato sceleratas esse contendat, sine causa primitiuam Ecclesiam, & viros Apostolicos magnorum criminum accusant.

Dionysius Aecopagita de Hierarchia cap. 2. varias Baptismi caerimoniae recenset, & explicat, & eas quidem iam tum in Ecclesia vtitas, non contentas sacramenti literarum monumentis. Si illae tum laudabiles fuerunt, cur nunc non modo inridentur, sed etiam ut damnaabiles *ἰσχυροῦς* accensentur? Si illae etiam Ecclesiae tam criminosae fuerunt, ut Episcopi, martyresque fidem abnegarent, cur Apostoli non obstitissent? nam Dionysius Apostolorum discipulus, cum sui temporis recenset historiam, & consuetudinem, id narrat, quod ab Apostolis institutum nouit. Ideo mox initio ex *λογισ*, docet esse tradenda, & interpretatur S. Maximus *ὁ πῦρ ἐξ ἐξουσίας τοῦ θεοῦ ἐκείνου πατρὸς*, Quod Hierarchiam scientiam ex traditione accepit. Quod ipsum in initio proficitur. Quod si Augustinus audiamus, tract. 105. dare non est hoc loco iubere. Non ait, iussisti, sed dedisti, vbi commendatur euidentis gratia. Quid enim habet, quod non accepit, etiam in vnigenito humana natura? An accepit, ut nihil mali, sed bona faceret omnia, quando in vnitatem personae, suscepta est à verbo, per quod facta sunt omnia?

Finis Christi gloria Dei.

Non omnia scripta.

Quaedam non iussu bene faciunt.

VERSUS 5.

Et nunc clarifica me tu Pater apud te met ipsum, claritate quam habui prius quam mundus esset, apud te.